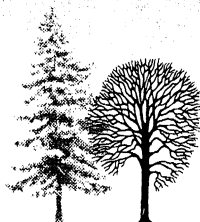

P
335

P-335

INŠTITUT ZA GOZDNO IN LESNO GOSPODARSTVO

61001 Ljubljana, Večna pot 2, p.p. 523-X, telefon: 268-963

Avtor(ji): mag. Dušan JURČ, dipl.biol.

Naslov: Kabatina thujae Schneider et Arx. v gozdnih drevesnicah

Kraj, leto: Ljubljana, julij 1992

ODC 174.7 *Thuja occidentalis* L. : 172.8 Kabatina *thujae* Sch. et Arx. : 443.3 : 1992.

Ključne besede: gozdne drevesnice, Kabatina *thujae*, Schneider et Arx., klek pacipresa

Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo

EKSPERTIZA

GDK: 174.7 Thuja occidentalis L. : 172.8 Kabatina thujae
Sch. et Arx. : 443.3 : 232.320

Kabatina thujae Schneider et Arx. v gozdnih drevesnicah

Dušan JURC

Ljubljana, 1992

Maja 1992 smo prejeli odmrle vejice vzhodnega kleka (*Thuja occidentalis*) od vodje drevesnice Radvanje Bogdana Rotarja, dipl.inž.gozd.. Prineslo mu jih je več kupcev sadik, sušenje vejic kleka pa se mu pojavlja tudi v drevesnici. Ob spomladanskem zdravstvenem pregledu sadik v gozdnih drevesnicah Mengeš, Tišina in Lovrenc na Pohorju pa smo opazili, da je pojav sušenja vejic kleka predvsem na sadikah starih 2/2 in 2/3 leta prvič pri nas precej močan, saj je na nekaterih lehah okuženih tudi približno 10% sadik. V Lovrencu na Pohorju se poleg kleku sušijo vejice tudi lawsonovi pacipresi (*Chamaecyparis lawsoniana*).

Z determinacijo bolezní v fitopatološkem laboratoriju IGLG smo ugotovili, da je poškodbe vseh vzorcev povzročila ista vrsta glive, zato vsem odgovarjamo z isto ekspertizo.

Odmiranje vejic povzroča gliva *Kabatina thujae* Schneider et Arx. Gliva lahko okuži vrste iz rodov *Thuja*, *Chamaecyparis* in *Cupressus*, na brinih (*Juniperus* spp.) pa povzroča sušenje vejic morfološko zelo podobna gliva, ki jo nekateri smatrajo za svojo vrsto (*Kabatina juniperi*), drugi pa le za varieteto (*Kabatina thujae* var. *juniperi*). Najmočnejše prizadane bolezen vzhodni klek (*Thuja occidentalis*), med brini pa varietete kitajskega brina (*Juniperus chinensis*), v Severni Ameriki pa *Juniperus virginiana*.

Prve simptome okužbe opazimo spomladi pred odganjanjem, ko sadike spremenijo zimsko bakrenordečo barvo v zeleno. Takrat postanejo okužene vejice rumenorjave. V bližini prehoda barve v zeleno, je na lubju vejice pogosto sivorjav odmrli del, kjer že spomladi opazimo črna trosišča glive. To so acervuli, okrogla blazinasta nespolna trosišča glive, široka 50 - 150 μm (0,05 do 0,15 mm).

Podobne poškodbe vejic sadik lahko nastanejo zaradi zimskega mraza ali zasenčenosti posameznih vejic pregosto rastočih sadik. Trosišča glive, ki jih komaj vidimo s prostimi očmi, pa so nedvoumen dokaz za ugotovitev, da je sušenje povzročila omenjena gliva.

Trosišča so najpogostejša spomladi (april, maj), njihova številčnost preko poletja upada in redko jih najdejo še septembra ali oktobra. Trosi (konidiji) so eleptični, prosojni, brezbarvni, enocelični in dolgi 5-8 μm in široki 2,5 - 3,5 μm .

Pojav simptomov konec zime na prejšnjeletnih poganjkih kaže, da gliva okuži lubje vejice že v prejšnji sezoni. V rastlino lahko prodre le skozi rane, ki jih povzročajo žuželke ali toča.

V literaturi ni podatkov o možnostih uporabe kemičnih sredstev za preventivno škropljenje proti glivi *Kabatina thujae*. Poskusi kažejo, da je gliva občutljiva na fungicid mankozeb (Dithane M-45), vendar niso ugotovljeni ustrezni roki škropljenja. Ker so trosišča (in trosi) prisotni še v jeseni pomeni, da bi bilo verjetno potrebno zaščititi sadike s fungicidom od kasne pomladi do jeseni. Izkušnje nekaterih drevesničarjev pri nas (Ivan Tušek, Vodice) kažejo, da bolezen preprečimo s trikratnim škropljenjem z Dithanom M-45. Menimo, da v naših drevesnicah kjer smo letos prvič ugotovili to bolezen v močnejšem obsegu, taki ukrepi niso ekonomsko upravičeni. Priporočamo, da ob pojavu simptomov okužene vejice odrežete in sežgete. S tem po eni strani zmanjšate inokulom glive (preprečite nastajanje in širjenje trosov za nadaljne okužbe), po drugi strani pa omogočite sadiki, da do prodaje oblikuje normalno oblikovano krošnjo.

Na vzorcih iz gozdne drevesnice Radvanje so bile poleg poškodb zaradi glive *Kabatina thujae* opazne tudi poškodbe zaradi zimskega mraza. V teh primerih so bile vejice z iglicami črne in na njih smo ugotovili več vrst gniloživk. Zima 1991/1992 je bila zelo neugodna za lesne rastline in številne vrste je poškodoval mraz.

Na vzorcih iz Lovrenca na Pohorju simptomi okužbe na pacipresi niso tipični, saj se krošnje nekaterih dreves v protiveternem pasu drevesnice sušijo od znotraj navzven (na kleku so tudi tu simptomi tipični za okužbo z glivo *Kabatina thujae*). Vendar smo tudi na odmrlih stranskih vejicah paciprese v notranjosti krošnje običajno našli številna trosišča iste glive in menimo, da je vzrok razlike v simptomih v različni odpornosti kleka in paciprese, povzročiteljica poškodb pa je ista gliva.

